

kapcsolódókat már nem is valamilyen egyéni törődés vonzza, hanem az összhatás, egy atmoszféra az, ami őket beöleli. És akkor megállnak, például egy új dolgozó, egy fiatal gyakornok, és azt mondják: hová kerültem? Ez egy munkahely? Hiszen olyan ez, mintha megérkeztem volna oda, ahová mindig is vágytam. Hiszen itt mindenki segítőkész. Itt nem ordítanak a gyerekekkel! Idővel rájön, hogy van egy közös nevező közöttünk, ami létrehoz egy atmoszférát, ami hat. Nem az ellentéteket, a különbségeket keressük, hanem azonnal a közöset, a közös nevezőt keressük, amin keresztül a kapcsolat működik. És így van ez a reánk bízott gyerekekkel is, akik nem könnyű, nem egyszerű gyermekek. A megtalált közös alaphoz kiindulva azután felépül valami, ami túlhalad bennünket is, vagy inkább létrejön az, ami mindig is ott volt, de nem volt vele kapcsolat. A magon keresztül a tengely forgása, ha egység, kapcsolat van vele, az egészet együtt működteti – a mandala nyelvén szólva.

Ha viszont a mandala csak egy forma, és belül üres, akkor semmi. Talán ez egy fokmérője is egy csoport, egy közösség minőségének. Van-e kapcsolat a tengellyel, van-e erős mag, nyitott-e a külső kapcsolatokra, az életre, mekkora az atmoszférája, a hatása az egésznek, és ami fontos még, van-e lehetőség rajta keresztül új mag születésére?

Igen. Rajtunk keresztül tud ez az egész csak működni, de magától nem jön létre. Dolgozni kell, nagyon sokat kell dolgozni a héjak bontogatásán, hogy a tengely, a közös nevező hatni tudjon. Azok lettek a korábbi embereimből a továbbvivők, akikbe a legtöbb energiát fektettem. Sorolni tudnám őket, de talán ők ezt már el is felejtették. De ez nem számít. Továbbvittek. Ez a lényeg. Hol szétváltunk, hol egyesültünk, ahogy a körülmények kívánták, amikor például egy fiatalokból álló csoport létszáma meghaladta a „mag-erőt”. És hol? Hát a panelban. Ott, ahol lehetett. És az újpalotai kiserdőbe mentünk az élő fenyőfát feldíszíteni a sok kis poronttyal. Egyik teát főzött, a másik az ajándékkészítést irányította, a harmadik felügyelt. És láttam, hogy ugyanúgy továbbment ez a folyamat miután elváltunk.

Már felvettem a kabátomat, amikor halkan kopogtak az ajtón. Vékony kisfiú lépett be. Igazgató néni – kezdte a monóját – engedd meg, hogy elbúcsúzzak tőled, mielőtt hazamennék. Ezzel odalépett Mártihoz átölelte, majd megfordult és ment. Tudod – mondta Márti –, amikor a mamája behozta, mint problémás gyereket nagyon összelekedtünk. Azóta nem megy úgy haza, hogy ne jöjjön be elbúcsúzni. Múltkor értekezlet volt és az ajtót zárva találta. Lenn toporgott a portán, hogy ő most akkor nem tud hazamenni, mert el kell búcsúznia tőlem. Egy idő után a portás megszánta és beküldte – no, jól van, menj be, öleld át az igazgatót és menj haza. Így is tett. Autizmussal élő első kisfiú Ő, akinek az ölelés lett az egyik „kényszere”.

A beszélgetést lejegyezte egy diktáfon.

Szerkesztette: Farkas István és Faragóné Bircsák Márta

CZENE GÁBOR

A VAGYON NEM LÉTSZÜKSÉGLET SZÜLETÉSNAPI BESZÉLGETÉS A NYOLCVANÖT ÉVES BULÁNYI GYÖRGY PIARISTA SZERZETESSEL

"A világon csak jókedvű emberek segíthetnek"

Jézus nem a trón és az oltár szövetségét hirdette, hanem a szegénységet - mondja Bulányi György piarista szerzetes, az erőszakmentes Bokor-mozgalom alapítója, aki ma ünnepli 85. születésnapját. Meggyőződése szerint nem valóságos szükséglet a magántulajdon, Jézus követői nem lehetnek gazdagok.

A Rákosi-rendszerben összeesküvéssel vádolták, 1952-ben életfogytiglani börtönre ítélték. A hatvanas évek elején amnesztiával szabadult. Miután a Bokor-mozgalom tagjai sorra megtagadták a katonai szolgálatot, Lékai László bíboros egyházi eljárást indított ön ellen. Eltiltották a templomi szolgálattól. Az intézkedést a Vatikán is megerősítette, a rehabilitációra egészen 1997-ig várni kellett. Ilyen sok fizikai és lelki megpróbáltatással a háta mögött minek tekinti a hosszú életet: áldásnak vagy átoknak?

- Egyértelműen áldásnak. Már csak azért is, mert úgy érzem, sok tennivalóm van még.

Mosolygott a kérdésen.

- Azon mosolyogtam, hogy újból és újból előkerülnek a börtönfájdalmak. Rohadt dolog volt, nem mondom, csak hát rengeteg rohadt dolog történik mindenki életében, amit az embernek ki kell bírnia. A börtönben találkoztam az egyik volt osztálytársammal, aki elpanaszolta, hogy már negyvenéves, és addig mást se csinált, csak tanult, aztán katona, hadifogoly és politikai fogoly volt. Arra a következtetésre jutott, hogy ebből az országból el kell menni, de nem dramatizálta túl a helyzetét.

Az élet természetes velejárójának tartja, hogy egyik borzalomtól a másikba bukácsolunk?

- Igen, legalábbis a jézusi életnek ez természetes velejárója. Engem vallásos szülők neveltek, piarista gimnáziumba jártam és piarista pappá szenteltek. De Jézust igazán csak harmincévesen ismertem meg, amikor felfedeztem, hogy akart valamit. És nem azt, hogy derék vallásos gyerekek legyünk, hanem egy másik világot. A személyes sorsom is zavart a börtönévek során, de Istennel inkább azért perlekedtem, mert túri, hogy a kommunisták mindent tönkretegyenek.

A kommunizmus megbukott.

- 1989 óta újfajta mozgalmak - fényadás, agykontroll -, különféle élet- és ételmódok terjednek, a piacon az olcsó vallási áru is megjelenik. Kevesen járnak templomba, kevesen kíváncsiak a papok szövegére, mert az Isten által

megteremtett világban a mammon az úr. A pénz, a gazdagság. Akár tetszik, akár nem, az egyházak nem tudják befolyásolni a tényleges helyzetet. Miért? Az ok: a trón és az oltár, az állam és az egyház szövetsége. Ez a szövetség töretlen Szent Istvántól Mindszenty József bíborosig. Eltekintve az 1944 és 1964 közötti két évtizedtől, amikor keményen üldözték az egyházakat.

Prantner József, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke és Agostino Casaroli, a később bíborosi rangra emelt szentszéki diplomata 1964-ben írta alá azt a részleges megállapodást, amely a Magyar Népköztársaság és a Vatikán kapcsolatainak rendezését szolgálta.

- Azokban az időkben tanácskozott Rómában a II. vatikáni zsinat. A folyosói lobbizások során a kérdés így fogalmazódott meg: mi a jobb, ha betöltetlen püspöki tisztségek vannak Magyarországon, vagy ha olyan püspököket neveznek ki, amelyeket Kádár János engedélyez? Róma az utóbbi mellett döntött. Egyenes következménye volt ez annak a felfogásnak, amely - ellentétben Jézus tanításaival - a trón és az oltár szövetségére épít. Mi, a Bokor-mozgalom tagjai 1964-ig hősnek minősültünk az egyházban, utána ellenségévé lettünk. Mindszenty addig ellenállást hirdetett, de a megállapodással a Vatikán őt is félretette. Az okosok már az aláírás pillanatában tudták, hogy hoppá, nem szabad bántani többé az államnak oly kedves békapapokat. Ez a világ folytatódott 1989 után is. A katolikus egyházban semmiféle rendszerváltás nem volt. II. János Pál pápa másodpercre annyi ideig térdelt Mindszenty, mint utódja, a Kádár-korszakban kinevezett Lékai László sírja előtt. Pedig a két ember között nagyon nagy a távolság. Ugyanolyan tiszteletet kapott az, aki húsz esztendőn keresztül az egész világ előtt védte a magyar nép becsületét, mint az, aki ennek éppen az ellenkezőjét csinálta. Lékai eszmei barátai, utódai ma is ott vannak az egyházi hierarchiában.

Többször kinyilvánította, hogy támogatná az egyházak átvilágítását. Mit remélne ettől?

- Talán az egykori ügynökök elszégyellnék magukat, talán egy kicsit tisztább garnitúránk lenne. De a döntő kérdés nem ez. A Bokor-mozgalommal más baj van. Mi úgy érezzük, hogy az elmúlt kétezer esztendő - sommásan fogalmazva - elárulása a jézusi gondolatnak.

Idézet Bulányi Györgytől: "Jézus nem gyűjtött sem papokat, sem híveket, hanem csak tanítványokat (...), az egyháznak e tanítványokat egybefogó kicsiny közösségek testvéri koordinációjának kell lennie". Nem lehet ezt úgy értelmezni, hogy a Bokor-mozgalom az egyházi hierarchia pusztaságát is árulásnak tekinti?

- A papokat és a nem papokat egyaránt elfogadjuk, abban az esetben, ha jézusi módon akarnak viselkedni.

Ennek az a lényege, hogy nekünk magunknak kell megítélnünk, mi az, ami Istennek tetsző. Autonóm személyiségek vagyunk, a lelkiismeretünket nem a pápa, a püspök vagy a plébános zsebében hordjuk. Most én idézek a II. vatikáni zsinattól: "Az isteni törvény rendelkezéseit az ember lelkiismeretében fogja fel, amelyet tartozik hűségesen követni, hogy eljusson Istenhez. Nem szabad tehát az embert arra kényszeríteni, hogy lelkiismerete ellen cselekedjék, és csak a lelkiismeretének tartozik engedelmessé válni."

A Vatikánnal éppen a lelkiismereti szabadságról vallott nézetei miatt került konfliktusba. Mi történt a rehabilitálása óta eltelt több mint hat évben?

- Semmi se történt. Az, hogy engem rehabilitáltak, csak üres papír maradt. Egyetlen templom papja se adja oda nekem hetenként egyszer a híveit, egyetlen katolikus bolt sem árulja a könyveimet.

Sértett embernek érzi magát?

- Van egy nagyon jó barátom, egy katolikus pap, aki úgy harminc évvel ezelőtt bevallotta: Gyurka, én mindig hasonlókat gondoltam, mint te, csak azt hittem, nem szabad kimondani. Ugyanez a barátom mondta azt is, hogy megsértődni buta dolog. Mert annak a rossz, aki megsérti a másikat. A zsinat idézett szavai azt mondják, hogy lelkiismeretünk szavát követve jutunk el Istenhez. És nem úgy, hogy meghallgatjuk, mit mondanak a különböző vallások papjai vagy muftijai. Jézus nem a trón és az oltár szövetségét hirdette, hanem a szegénységet: boldogok a szegények, övék az Isten országa, jaj a gazdagoknak!

Már csak azt kell eldönteni, hogy hol végződik a szegénység, és hol kezdődik a gazdagság.

- Elméletileg könnyű a válasz. Öszszeadjuk az egész emberiség jövedelmét, aztán elosztjuk hat

és fél milliárddal. Ami kijön, az a jézusi egy dénár: ennyi jár mindenkinek. Nagy sírás-rívás lenne Magyarországon, mert mi - és erről hajlamosak vagyunk elfeledkezni - az emberiség felső húsz százalékába tartozunk. Ha az emberiség javának szétosztása nem is következik be, annyi azért elvárható lenne azoktól, akik Jézus tanítványainak merik nevezni magukat, hogy az anyagi körülményeiket tekintve alatta maradjanak a magyar átlagnak. Az embernek nincs feltétlenül szüksége se kocsira, se nyaralóra, és rengeteg olyan vagyontárgy létezik, ami nélkül boldogan lehet élni. A szükséglet és az igények között különbséget kell tenni.

Szép eszme, de megvalósíthatatlan - gyanítom, hogy gyakran találkozott efféle ellenvetéssel.